

12.02.2019

SAIRASTAVUUSINDEKSI VANTAALLA 2017

Sairastavuusindeksi isoissa kaupungeissa vuosina 2007–2017

Vantaalaisten sairastavuusindeksillä mitattu terveydentila on parempi kuin suomalaisten keskimäärin, mutta huonompi kuin espooalaisten tai helsinkiläisten. Tamperelaisten, turkulaisten ja oululaisten sairastavuutta kuvaavan indeksin arvo on huonompi kuin vantaalaisten. Oululaisilla sairastavuusindeksi on maan keskiarvoa selvästi korkeampi, kun muissa isoissa kaupungeissa indeksi jää alle maan keskiarvon.

Taulukko 1. Ikä- ja sukupuolivakioitu sairastavuusindeksi, kuolleisuusindeksi, lääkekorvausindeksi ja työkyvyttömyysindeksi suurissa kaupungeissa vuosina 2007–2017 (koko maa=100)

	Vuosi												Muutos
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Alue	Indeksi												
Vantaa	kuolleisuusindeksi	99,2	94,6	94,3	94,4	97,7	99,2	98,3	96,6	96,8	98,7	99	-0,20 %
	lääkekorvausindeksi	96,1	96,1	96	95,7	95,6	95,2	94,9	95,2	95,1	94,8	95,1	-1,04 %
	työkyvyttömyysindeksi	79,4	77,7	76,7	75	73,9	74,2	73,4	73,3	73,3	72	71,6	-9,82 %
	Sairastavuusindeksi	91,6	89,5	89	88,4	89,1	89,5	88,9	88,4	88,4	88,5	88,6	-3,28 %
Helsinki	kuolleisuusindeksi	103	104	103	104	105	105	104	103	104	103	103	-0,77 %
	lääkekorvausindeksi	85,6	85,6	85,6	85,7	86,1	86,1	86,2	86,4	86,6	86,8	87	1,64 %
	työkyvyttömyysindeksi	81,8	81,6	80,5	79,8	79,3	78,6	77,9	77,9	77,4	76,3	76	-7,09 %
	Sairastavuusindeksi	90,3	90,4	89,8	89,9	90	89,7	89,3	89,2	89,2	88,8	88,5	-1,99 %
Espoo	kuolleisuusindeksi	89,5	86,6	86,2	87,5	89,5	88,7	86,8	85,4	86	85,1	84,8	-5,25 %
	lääkekorvausindeksi	84	84,1	84	83,8	83,5	83,6	84,1	84,3	84,9	85,5	86,1	2,50 %
	työkyvyttömyysindeksi	59,3	58,9	59,2	59,1	58,5	57,2	57,1	56,7	56,9	56,8	57,3	-3,37 %
	Sairastavuusindeksi	77,6	76,5	76,5	76,8	77,2	76,5	76	75,5	75,9	75,8	76,1	-1,93 %
Oulu	kuolleisuusindeksi	93,7	94,7	95,3	93,2	92,9	92,3	94,1	94,2	93,8	92,8	91,2	2,67 %
	lääkekorvausindeksi	115,1	115,2	115	115	115,1	115	114,9	114,7	114,3	114,1	113,9	1,04 %
	työkyvyttömyysindeksi	111,9	112,4	113,1	114,8	115,6	115,4	116,3	116,7	115,6	116,7	116,9	-4,47 %
	Sairastavuusindeksi	106,9	107,4	107,8	107,7	107,9	107,6	108,4	108,5	107,9	107,9	107,3	-0,37 %
Tampere	kuolleisuusindeksi	98,4	98	98,2	98,1	99,7	99,5	98,2	97,5	96,8	95,6	94	4,47 %
	lääkekorvausindeksi	99	99,1	99	99	99	99,2	99,7	99,6	99,5	99,5	99,5	-0,51 %
	työkyvyttömyysindeksi	91	89,9	90,4	90,2	91,1	92,4	93,1	93,2	93,9	94,8	96,1	-5,60 %
	Sairastavuusindeksi	96,1	95,7	95,9	95,8	96,6	97	97	96,8	96,7	96,6	96,5	-0,42 %
Turku	kuolleisuusindeksi	102,2	103,6	102,2	101,6	101	102,2	102,4	101,4	99,9	98,9	98,7	3,42 %
	lääkekorvausindeksi	89,3	89,3	89,2	89,4	89,7	89,9	90,5	90,8	91,1	91,4	91,7	-2,69 %
	työkyvyttömyysindeksi	101,6	101,8	102,3	102,4	102,7	102,4	103,1	103,1	103,2	103,7	103,2	-1,57 %
	Sairastavuusindeksi	97,7	98,2	97,9	97,8	97,8	98,2	98,7	98,4	98,1	98	97,9	-0,20 %

Pääkaupunkiseudun kunnissa väestön sairastavuus on vähentynyt suhteessa koko maahan vuodesta 2007 vuoteen 2017, kun muissa isoissa kaupungeissa se on lisääntynyt. Vantaalaisten terveys on kuuden suurimman kaupungin vertailussa parantunut eniten.

Kuolleisuusindeksi

Kuolleisuusindeksi saadaan laskemalla kuolleiden osuus prosentteina alueen väestömäärästä. Yhden vuoden indeksin tarkastelussa on otettu kolmen vuoden tilastot huomioon ja koko maan kuolleisuusindeksi saa arvon 100. Vantaalla ikä- ja sukupuolivakioitu kuolleisuusindeksin arvo oli vuonna 2017 99 eli niukasti alle maan keskiarvon. Indeksiluku laski Vantaalla nopeasti vuoden 2007 jälkeen ollen alimmillaan 2010 hieman yli 94, mutta on kohonnut sen jälkeen. Vantaalla kuolleisuusindeksi on laskenut kymmenessä vuodessa vain 0,20%, joka vähiten kaikista pääkaupunkiseudun kaupungeista.

Työkyvyttömyysindeksi

Työkyvyttömyysindeksi kuvaa sitä, kuinka suuri osa alueen työikäisestä 16–64-vuotiaasta väestöstä on työkyvyttömyyseläkkeellä eli pitkäaikaisesti tai kokonaan pois työelämästä sairauden, vian tai vamman vuoksi. Vuonna 2017 vantaalaisten työkyvyttömyysindeksi oli 71,6 eli vantaalaiset ovat selvästi harvemmin työkyvyttömyyseläkkeellä kuin suomalaiset keskimäärin. Vantaalla indeksiluku on vuodesta 2007 pienentynyt isoista kaupungeista selvästi eniten. Turussa, Tampereella ja Oulussa työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus on kasvanut. Turussa ja varsinkin Oulussa työkyvyttömyysindeksi oli selvästi maan keskiarvoa korkeampi. Espoossa indeksi oli isoista kaupungeista selvästi pienin.

Lääkekorvusoikeusindeksi

Lääkekorvusoikeusindeksi kuvaa pitkäaikaissairastavuutta. Vuonna 2017 ikävakioitu lääkekorvusoikeusindeksi oli Vantaalla 95,1 eli alle maan keskiarvon. Indeksiluku on Vantaalla viime vuosina alentunut muita isoja kaupunkeja enemmän. Oulussa indeksi oli koko maan arvoa selvästi suurempi. Espoossa tämäkin indeksi oli isoista kaupungeista matalin, kun Vantaalla se oli pääkaupunkiseudun korkein.

Sairastavuusindeksi Vantaan osa-alueilla vuosina 2012, 2015 ja 2017

Vantaan sisäisten terveyserojen tutkimiseksi sairastavuusindeksi laskettiin jakamalla kaupunki väestöltään riittävän suuriin alueisiin. Osa-alueita saatiin näin 26, joista kymmenen oli yksittäisiä kaupunginosia. Kaupunginosittainen tarkastelu ei ollut mahdollista alueiden liian pienen väestöpohjan vuoksi.

Huomioitavaa on, että sairastavuusindeksiin ja sen osa indekseihin vaikuttavat myös sosiaali- ja terveydenhuollon erityisasumisen sijainnit. Osa-alueittaisessa tarkastelussa nämä asumispalvelut saattavat vaikuttaa huomattavasti indeksien arvoihin korostaa joidenkin alueiden eriarvoisuutta.

Sairastavuusindeksi sai Vantaalla arvon 89,5 vuonna 2012 ja kolme vuotta myöhemmin vuonna 2015 88,4. Vuonna 2017 ero pienimmän ja suurimman arvon saaneen osa-alueen välillä oli 45,7 indeksilukua. Indeksiluvun arvo vaihteli 67,4 ja 113,1 välillä. Vuonna 2017 Vantaan kaikilla suuralueilla sairastavuusindeksin arvo oli pienempi kuin koko maassa. Suuralueista vain Koivukylässä indeksiluku oli koko kaupungin lukua korkeampi.

Taulukko 2. Vakioidut sairastavuus-, kuolleisuus-, työkyvyttömyys- ja lääkekorvausindeksit Vantaan osaluilla v. 2012, 2015 ja 2017 (Mitä vihreämpi sen parempi ja mitä punaisempi sen huonompi.)

Alue	Sairastavuus			Kuolleisuus			Työkyvyttömyys			Lääkekorvaus			Väestö 2017
	2012	2015	2017	2012	2015	2017	2012	2015	2017	2012	2015	2017	
Koko kaupunki	89,5	88,4	88,7	99,2	96,8	99	74,2	73,3	71,6	95,2	95,1	95,1	223027
Myyrmäen suuralue	81,4	82,6	80,7	84,1	84,9	81,7	66,8	69,6	67,5	93,3	93,3	92,9	53902
Kivistön suuralue	77,3	74,6	72,5	80	80,9	82,1	59,2	51,8	44,1	92,8	91,2	91,3	10074
Aviapoliksen suuralue	75,6	74,9	68,9	85,7	83,1	73,1	51	53	48	90,2	88,7	85,7	18829
Tikkurilan suuralue	81,2	81,6	82	84,5	83,1	88,8	64,9	66,6	64,2	94,2	95,1	92,9	41530
Koivukylän suuralue	92,8	92,8	92	98,7	98,9	96,8	83,7	83,1	83,2	96,1	96,4	96,1	27272
Korso suuralue	85	83	82,5	83,3	83,6	85,4	74	68,1	67,4	97,7	97,3	94,8	29573
Hakunilan suuralue	84,9	87,4	84,3	88,4	99,7	95,2	72,5	70,3	67,2	93,7	92,3	90,5	29311
Linnainen-Hämevaara-Askisto-Petikko	74,9	73,2	73,3	88,3	72	77,7	54	63,2	57,9	82,5	84,4	84,4	4474
Hämeenkylä	75,2	85,1	76,1	71,1	92,7	75,9	61,5	68,2	60,1	92,9	94,5	92,4	8066
Vapaala-Varisto	82,8	85	82,1	86,8	89,8	86,1	73,4	75,4	71,7	88,1	89,8	88,6	6310
Myyrämäki-Kaivoksela	83,4	84,4	83,6	82,7	83,9	81,9	72,9	75,3	73,9	94,7	94,1	95,1	20571
Martinlaakso	87,6	87,7	86,6	90,8	92,8	88	72,7	72,4	75,7	99,4	97,8	96,2	11778
Luoteis-Vantaa	70,7	64,6	67,4	88	67,7	77,7	35	37,2	37	89,2	88,8	87,5	3094
Kivistö-Lapinkylä-Piispankylä	76	70,1	70,8	79,1	71,2	81,6	56,5	47	38,5	92,4	92,2	92,3	6980
Vantaanlaakso-Ylästö-Viinikkala	80	83,6	76,6	81,3	94,6	84,5	64,9	65,4	55,4	93,7	90,7	90	7527
Tammisto-Pakkala-Veromies-Lentokenttä	76,8	82,3	72,9	83,5	97,2	80,3	56,5	59,6	51,8	90,5	90,1	86,5	14005
Hiekkaharju	76,9	77,4	79,9	81,2	79,7	86,1	55,8	54	56,2	93,8	98,4	97,3	5071
Tikkurila	95,1	94	90,3	100,3	101,7	89,2	86,8	82,4	86	98,1	97,8	95,8	5659
Jokiniemi	83,5	80,9	86,4	89,4	75,8	95,4	66,3	70	72,8	94,7	96,8	91	5639
Viertola-Koivuhaka-Hgin Pitäjän kk	78,5	80	77,6	84,9	84,6	85,9	57,8	63,2	57,3	92,7	92,3	89,7	8667
Kuninkaala-Hakkila	68,3	68,7	72,1	68,3	60,9	76,8	44,5	51,4	47,2	92,1	93,9	92,2	4224
Simonkylä	90,9	90,6	93,2	84,4	84,5	97,6	91,8	90,4	85	96,6	96,8	97,1	8073
Ruskeasanta-Ilola	76,6	73,4	74,6	81	73,3	83,6	54,6	55,9	51,9	94,2	91	88,2	8957
Koivukylä-Asola	91	91,9	94,5	93,8	88,4	92,9	79,9	88,4	90,7	99,2	99	100	7395
Rekola-Päiväkumpu-Matari	71,6	77,7	75,4	53,8	87,7	79,2	68,6	54,6	57,6	92,3	90,9	89,3	9234
Havukoski	114,3	111,7	113,1	132,2	120,9	125,4	113,5	114,3	114,5	97,3	100	99,5	8195
Korso	85,4	88	85,5	83,5	96,7	88,7	73,2	68,4	70,8	99,4	98,8	97,1	7378
Mikkola-Metsola	94,4	96,9	94,6	91,7	101,7	93,8	91,9	90,2	92,4	99,6	98,9	97,5	9247
Koillis-Vantaa	79,1	69,6	71,6	82,2	59	75,6	59,2	53,3	45,9	95,8	96,5	93,4	10636
Kaakkois-Vantaa	69,3	76,6	74	65	85,8	81,9	53,1	54,3	51,7	89,8	89,8	88,3	5566
Länsimäki	95,6	95,7	88,9	104,3	100,5	82,9	85,4	91	89,8	97	95,6	94,1	5630
Vaarala-Rajakylä	73,6	73,2	69,5	87,9	90,6	78,5	43,2	40,3	41,5	89,7	88,7	88,5	6806
Hakunila	94,8	98,9	96	94,7	112,7	112,8	93,8	89,7	83,5	95,8	94,3	91,7	11309
<i>Matalin arvo</i>	68,3	64,6	67,4	53,8	59	73,1	35	37,2	37	82,5	84,4	84,4	
<i>Korkein arvo</i>	114,3	111,7	113,1	132,2	120,9	125,4	113,5	114,3	114,5	99,6	100	100	
<i>Espoo</i>	76,5	75,9	76,1	88,7	86	84,8	57,2	56,9	57,3	83,6	84,9	86,1	
<i>Helsinki</i>	89,7	89,2	88,5	104,5	103,7	103	78,6	77,4	76	86,1	86,6	87	
<i>Turku</i>	98,2	98,1	97,9	102,2	99,9	98,7	102,4	103,2	103,2	89,9	91,1	91,7	
<i>Tampere</i>	97	96,7	96,5	99,5	96,8	94	92,4	93,9	96,1	99,2	99,5	96,1	
<i>Oulu</i>	107,6	107,9	107,3	92,3	93,8	91,2	115,4	115,6	116,9	114,9	114,3	116,9	

Vuonna 2017 Vantaan suuralueista tervein väestö asui Aviapoliksessa, jossa sairastavuusindeksin arvo oli 68,9. Kivistö oli seuraavaksi tervein suuralue arvolla 72,5. Korkein indeksiluku oli Koivukylässä, 92, joka sekini alle maan keskitason. Ero suurimman ja pienimmän arvon saaneen suuralueen välillä oli 23 indeksilukua. Erot ovat kasvaneet joka kolmannes vuosi. Kolme vuotta aiemmin matalin indeksilukua oli Aviapoliksen suuralueella, 74,9, ja korkein 92,8 Koivukylässä. Indeksiluku oli parantunut vuodesta 2015 kaikilla muilla alueilla paitsi Tikkurilan suuralueella.

Sairastavuutta kuvaava indeksiluku heikkeni (=kasvoi) 11 osa-alueella vuodesta 2015 vuoteen 2017 ja parani (=pieni) 15 osa-alueella. Suurin heikennys oli Kuninkaala-Hakkila, jossa indeksiluku kasvoi lähes neljällä. Hämeenkylässä indeksiluku parani yhdeksällä indeksiluvulla. Indeksiluku heikkeni selvästi myös Tammisto-Pakkala-Veromies-Lentokenttä ja Rekola-Päiväkumpu-Matari -alueilla sekä Kaakkois-Vantaalla. Koillis-Vantaan ohella selkeää paranemista oli Kivistö-Lapinkylä-Piispankylä ja Vantaanlaakso-Ylästö-Viinikkala -alueilla. Lähes kaikilla alueilla suurin sairastavuusindeksin vaihtelun syy oli kuolleisuusindeksin merkittävä muutos.

Kuolleisuusindeksi osa-alueilla vuodesta 2015 vuoteen 2017

Kuolleisuusindeksiluku laski kaupungin tasolla vuodesta 2012 vuoteen 2015, mutta kasvoi sen jälkeen ollen niukasti alle maan keskiarvon vuonna 2017. Vantaan suuralueilla kehitys on ollut erisuuntaista. Suurinta kasvua on Tikkurilan ja Hakunilan suuralueilla. Kaikilla suuralueilla indeksin arvo oli pienempi kuin koko maassa. Hakunilan ja Koivukylä suuralueella indeksin arvo oli lähellä maan indeksin arvoa (ks. kartta 3).

Osa-alueista kuolleisuusindeksi oli vuodesta 2015 vuoteen 2017 parantunut 12 ja heikentynyt 14 alueella. Osassa-alueittain muutokset olivat molempiin suuntiin varsin suuria. Kuolleisuusindeksin arvo vaihtelee indeksistä eniten eri osa-alueiden välillä ja tämän osaindeksin vaikutus koko sairastavuusindeksin arvoon on ollut suurin tällä tarkastelu jaksolla. Kun kuolleisuusindeksi oli vuonna 2015 viidellä alueella suurempi kuin koko maan indeksi, oli se 2 vuotta myöhemmin vain kahdella alueella koko maan tasoa suurempi Havukoskella ja Hakunilassa.

Työkyvyttömyysindeksi osa-alueilla vuodesta 2012 vuoteen 2017

Työkyvyttömyysindeksin arvo on Vantaalla ollut aiemmin sairastavuusindeksin osaindekseistä selvästi paras ja niin on myös vuonna 2017. Vuodesta 2015 vuoteen 2017 indeksin arvo aleni (parani) Vantaalla vielä 1,7 indeksiluvulla. Myös kaikilla Vantaan suuralueilla indeksin arvo aleni lukuun ottamatta Koivukylää, jossa se kasvoi 0,1 indeksiluvulla. Parhaimman arvon työkyvyttömyysindeksillä mitattuna suuralueista vuonna 2017 sai Kivistö (44,1) ja heikoimman Koivukylä (83,2). Vuonna 2012 ero heikoimman ja parhaimman alueen välillä oli 32,7 indeksilukua, kun kolme vuotta myöhemmin ero oli 31,8 indeksilukua ja kuusi vuotta myöhemmin vuonna 2017 se oli 39,1 indeksilukua (ks. kartta 4).

Työkyvyttömyysindeksi aleni ajanjaksolla 2012-2017 16 osa-alueella ja kasvoi yhdeksällä osa-alueella. Tämänkin indeksin muutokset olivat suuria. Vain yhdellä osa-alueella arvo oli koko maan tasoa suurempi vuonna 2012. Kuusi vuotta aiemmin tällaisia alueita oli myös yksi.

Lääkekorvausindeksi osa-alueilla vuodesta 2012 vuoteen 2017

Lääkekorvausindeksin arvo parani Vantaalla vuodesta 2012 vuoteen 2017. Parannusta oli suuralueista Tikkurilassa ja samassa indeksiluvussa pysyi Koivukylä. Muutokset olivat kaikilla suuralueilla kuitenkin pieniä. Vuonna 2017 Vantaan suuralueista lääkekorvausindeksi sai parhaimman arvon Aviapoliksen suuralueella (85,7) ja heikoimman arvon (96,1) Koivukylän suuralueella. Ero parhaimman ja heikoimman suuralueen

indeksien arvossa oli 7,5 indeksilukua vuonna 2012. Kolme vuotta myöhemmin se oli 8,6 indeksilukua ja kuusi vuotta myöhemmin 10,4 indeksilukua. Lääkekorvausindeksin erot ovat kasvamassa. (ks. kartta 5)

Lääkekorvausindeksin muutokset olivat kaikilla osa-alueilla pieniä. Indeksiluku parani vuodesta 2015 vuoteen 2017 22 osa-alueella ja heikkeni 4 osa-alueella. Indeksiluku oli yhdellä osa-alueella sama kuin koko maassa ja kaikilla muilla alle koko maan indeksiluvun. Kolme vuotta aiemmin arvo oli kaikilla alueilla alle koko maan indeksi luvun, mutta kuusi vuotta aiemmin arvo oli kahdella osa-alueella niukasti sen yli.

Sosioekonomisten tekijöiden vaikutus sairastavuuteen

Sosioekonomisilla taustatekijöillä tiedetään olevan merkitystä yksilön terveydentilaan. Vaikka suomalaisten terveydentila on parantunut, ovat sosioekonomiset erot säilyneet ennallaan ja osin jopa kasvaneet. Useissa tutkimuksissa on todettu, että erityisesti väestön koulutuksella, tuloilla ja ammattiasemalla on vaikutusta koettuun ja todelliseen terveydentilaan.¹ Näiden tekijöiden yhteys on ilmeinen myös tässä Vantaan alue tason tilastoaineistossa.

Sairastavuusindeksin arvo oli korkein Koivukylän ja Hakunilan suuralueilla. Näillä alueilla työttömyysaste oli kaupungin muita suuralueita korkeampi, keskimääräiset tulot ja korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden 15 vuotta täyttäneiden osuus muita alueita alemmat. Kivistön ja Aviapoliksen suuralueilla tilanne oli päinvastainen. Osa-alueilla, joilla sairastavuusindeksi sai suuremman arvon kuin 90, keskimääräinen tulotaso vaihteli 23 325 ja 30 484 euron välillä. Osa-alueilla, joilla sairastavuusindeksin arvo oli alle 80, tulotaso vaihteli 25 923 ja 50 294 euron välillä.

Terveyspuntarin kaltaisia tilastotietoja voi hyödyntää yhdessä muiden tilastotietojen kanssa osana kunnissa tehtävää alueellista kehittämistyötä. Esimerkkinä tästä Vantaalla vuonna 2019 ajankohtainen valtuustokauden strategiaa toimeenpaneva myönteisen erityiskohtelun ohjelma.

TERVEYSPUNTARIN KANSANTAUTI-INDEKSI²

Kansantauti-indeksi ja sen osaindeksit isoissa kaupungeissa 2012, 2015 ja 2017

Terveyspuntarin kansantauti-indeksi koostuu seitsemästä yleisimmästä kansantaudista (diabetes, psykoosit, sydämen vajaatoiminta, nivelreuma, astma, verenpainetauti ja sepelvaltimotauti). Tässä osassa katsausta tarkastellaan näiden seitsemän yleisimmän erityiskorvattavaan lääkehoitoon oikeuttavan kansantaudin esiintymistä Vantaalla suhteessa muihin suuriin kaupunkeihin sekä tautien esiintymistiheyttä kaupungin eri osa-alueilla.

Diabeteksen esiintyvyyttä kuvaava indeksi sai Vantaalla suurien kaupunkien vertailussa korkeimman arvon, kun taas kaikki muut kansantauti-indeksit saivat korkeimman arvon Oulussa. Espoossa diabeteksen, psykoosien ja astman esiintyvyyttä kuvaavat indeksit olivat suurista kaupungeista alhaisimmat. Helsingissä nivelreuman ja verenpainetaudin esiintyvyyttä kuvaavat indeksit olivat arvoltaan alhaisimmat ja Turussa sydämen vajaatoiminnan ja sepelvaltimotautin indeksit olivat isoista kaupungeista alhaisimmat.

¹ THL:län julkaisu: Alueelliset erot aikuisväestön palvelukokemuksissa ja hyvinvoinnissa : FinSote 2018 Pentala-Nikulainen, Oona; Koskela, Timo; Parikka, Suvijärvi, Aalto, Anna-Mari; Muuri, Anu

² Indeksini kuvaava kansantautien esiintymistä alueen väestössä suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (koko maa =100). Indeksit on tässä ilmoitettu ikä- ja sukupuolivakioituna. Vakioinnilla ikä- ja sukupuolirakenteen vaikutus indeksilukuun voidaan poistaa, mikä mahdollista alueittaisen vertailun alueiden välisistä ikä- ja sukupuolirakenteen eroista huolimatta. Tarkasteltavana on seitsemän suurinta erityiskorvattavaan lääkehoitoon oikeuttavaa sairautta, joista tässä käytetään nimitystä kansantaudit. Niille jokaiselle on laskettu indeksi ja suhteutettu se koko maan keskiarvoon. Kansantauti-indeksi on näiden seitsemän indeksin keskiarvo.

Taulukko 3. Terveyspuntarin vakioitu kansantauti-indeksi isoissa kaupungeissa vuosina 2012, 2015 ja 2017

Tauti	Vuosi	Vantaa	Espoo	Helsinki	Turku	Tampere	Oulu
Kansantauti-indeksi	2012	90,8	75,2	79,5	79,7	92,6	130,1
	2015	90,0	75,7	80,0	80,5	93,9	128,4
	2017	90,0	76,9	80,3	81,2	95,6	127,8
103 Diabetes	2012	103,6	78,8	81,6	93,7	98,6	103,1
	2015	104,9	83,2	83,2	94,1	100,3	100,1
	2017	106,3	86,9	84,1	93,1	100,2	100,1
112 Psykoosit	2012	85,1	74,1	100,5	99,2	108,0	116,7
	2015	84,0	74,4	100,0	102,7	107,0	118,5
	2017	83,6	75,6	100,3	104,5	107,8	117,6
201 Sydämen vajaatoiminta	2012	84,9	64,8	68,9	57,3	78,7	175,2
	2015	83,2	63,2	73,4	59,3	87,0	167,2
	2017	81,9	65,0	74,8	63,3	96,1	162,9
202 Nivelreuma	2012	88,9	79,6	77,7	89,7	90,5	113,9
	2015	88,4	79,4	77,2	87,8	90,7	110,3
	2017	88,5	80,7	77,3	87,3	91,1	111,8
203 Astma	2012	89,5	76,5	79,4	77,1	82,8	128,1
	2015	88,3	76,6	78,5	77,9	83,9	129,1
	2017	88,9	76,9	78,3	77,3	84,3	128,2
205 Verenpainetauti	2012	98,7	72,6	73,2	75,8	103,8	129,6
	2015	97,6	73,0	72,9	75,2	103,2	131,0
	2017	97,1	72,8	72,9	74,7	103,1	132,7
206 Sepelvaltimotauti	2012	85,1	79,9	75,4	65,1	85,5	144,3
	2015	83,7	80,1	75,1	66,6	84,9	142,8
	2017	83,9	80,7	74,5	68,0	86,5	141,2

Terveyspuntarin kansantauti-indeksi ja sen osaindeksit Vantaan suuralueilla vuosina 2015 ja 2017

Vantaan suuralueiden välillä kansantauti-indeksin vaihtelu oli suurempaa kuin sairastavuusindeksin vaihtelu. Sairaimman ja terveimmän suuralueen välinen ero oli vain runsas 18,6 indeksilukua. Itäisellä Vantaalla sairastettiin enemmän kuin läntisellä Vantaalla. Kaikilla suuralueilla indeksien arvo oli parempi kuin koko maassa keskimäärin. Koivukylän ja Kivistön suuralueilla indeksien arvo oli vuodesta 2015 vuoteen 2017 muuttunut heikompaan suuntaan kohti koko maan indeksia. Muilla suuralueilla tilanne oli parantunut.

Diabetestä esiintyi kaupungin itäosissa enemmän kuin koko Vantaalla ja maassa keskimäärin. Koivukylässä, Aviapoliksessa ja Myyrmäessä tilanne oli heikentynyt, kun se muilla suuralueilla oli parantunut. Suuralueiden välinen suurin indeksi-ero oli 25,2 indeksilukua.

Psykoosien esiintyvyydessä oli suuria eroja suuralueiden kesken: ero terveimmän ja sairaimman suuralueen välillä oli 48 indeksilukua, mutta kaikilla suuralueilla se oli vähäisempää kuin koko maassa. Kahden viime vuoden aikana Aviapoliksessa, Korsossa ja Hakunilassa tilanne oli hieman heikentynyt.

Sydämen vajaatoiminnasta kärsiviä oli eniten Koivukylän suuralueella indeksiluvun ollessa sama kuin koko Suomen keskiarvon. Suuralueiden välinen suurin indeksi-ero oli 36,9 indeksilukua. Kaikilla muilla alueilla tilanne oli parantunut vuodesta 2015 paitsi Kivistössä ja Koivukylässä.

Nivelreumaa sairastavien esiintyvyys oli suurinta ja yhtä suurta Tikkurilassa ja Myyrmäessä. Vähiten esiintyvyyttä oli Hakunilassa, indeksiluku oli parhaan ja huonoimman suuralueen välillä 11,9 indeksilukua. Myyrmäessä, Kivistössä ja Koivukylässä tilanne oli hieman huonontunut vuodesta 2015 vuoteen 2017. Kaikilla suuralueilla nivelreumaa esiintyi vähemmän kuin maassa keskimäärin.

Astmaa sairastavia oli kaikilla suuralueilla vähemmän kuin maassa keskimäärin ja tilanne oli Tikkurilaa, Myyrmäkeä ja Koivukylää lukuun ottamatta parantunut muilla suuralueilla. Sairauden esiintymistä kuvaavan indeksin suurin ero alueiden välillä oli 11,4 indeksilukua. Eniten astmaa sairastavia oli Koivukylässä ja vähiten Aviapoliksessa.

Verenpainetautia sairastavia oli Korson suuralueella enemmän kuin maassa keskimäärin, kun muilla esiintyvyys oli alle maan keskiarvon. Kaikilla suuralueilla tilanne oli mennyt parempaan suuntaan. Sairauden esiintyvyyttä kuvaava indeksi vaihteli 83,1 ja 104 indeksiluvun välillä.

Sepelvaltimotautia sairastavien osuus väestöstä oli kaikilla suuralueilla alempi kuin koko maassa keskimäärin. Yleisintä se oli Koivukylässä ja harvinaisinta Tikkurilassa. Indeksiluvun ero näiden alueiden välillä oli 11,7. Kaikilla suuralueilla tilanne oli parantunut tai pysynyt ennallaan vuodesta 2015 vuoteen 2017.

Kansantaudit kaupungin osa-alueilla 2015 ja 2017

Kaupungin 26 osa-alueesta kymmenellä kansantauti-indeksin arvo oli suurempi kuin koko kaupungissa keskimäärin. Kahdella indeksiluku oli jopa suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Yhdellä osa-alueella yhdenkään sairauden indeksiluku ei ollut suurempi kuin kaupungissa keskimäärin. (ks. kartta 5)

Aikavälillä 2015–2017 kansantauti-indeksin arvo oli parantunut (pienentynyt) 19 osa-alueella 26 osa-alueesta. Diabeteksen yleisyys oli pienentynyt 9 alueella, psykoosien 12 alueella, sydämen vajaatoiminnan 14 alueella, nivelreuman 15 alueella, astman 14 alueella, verenpainetaudin 22 alueella ja sepelvaltimotaudin yleisyys 15 alueella.

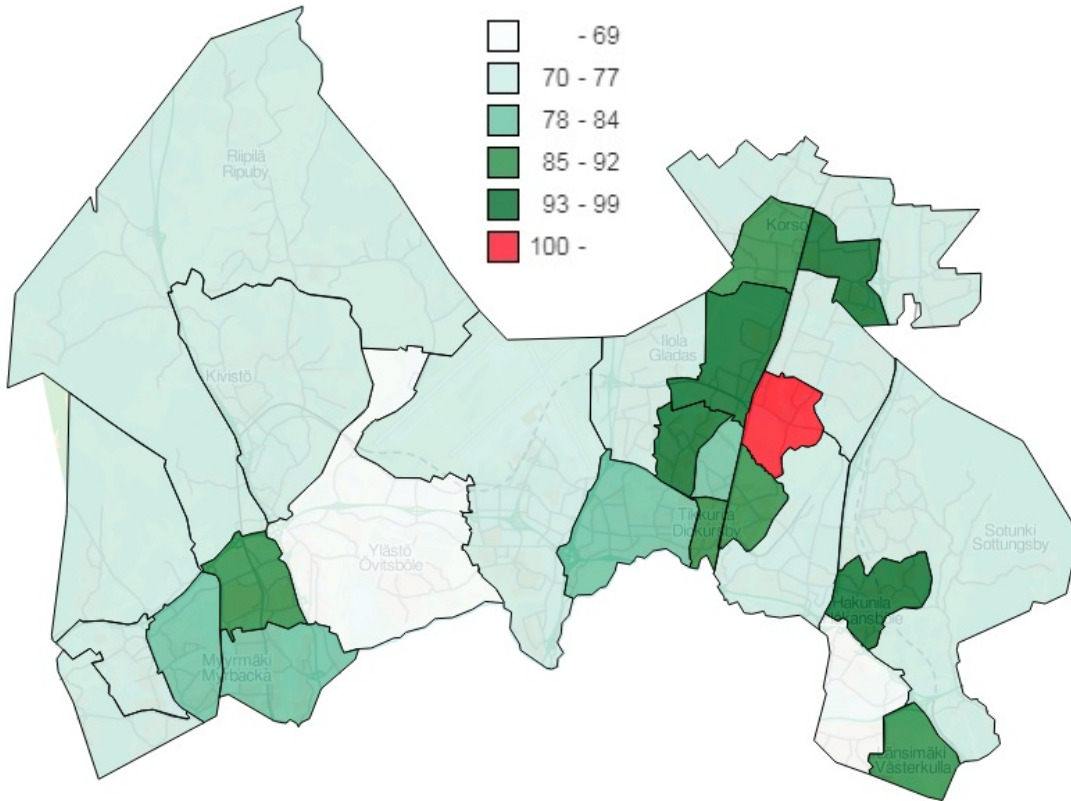
Eri kansantautisairauksien yleisyydessä oli huomattavia eroja kaupungin osa-alueiden välillä. Myös kansantauti-indeksiin, kuten sairastavuusindeksiinkin, vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa tarjoavien asumispalveluyksikköjen sijainnit. Alueellisesti kasautuneet asumispalvelut saattavat vertailussa korostaa tiettyjä alueita ja vääristää vertailtavuutta. Esimerkiksi muu alue korostuu huomattavasti, koska sen tilastotieto sisältää muun muassa laitoshoidossa olevia henkilöitä. Diabeteksen yleisyys (indeksi) vaihteli 85,1 ja 135 välillä, psykoosien 33,7 ja 158, sydämen vajaatoiminnan 34,3 ja 115, nivelreuman 72,5 ja 122, astman 73 ja 100, verenpainetaudin 82,4 ja 109 sekä sepelvaltimotaudin 71,2 ja 96,9 välillä.

Lähde: Kansaneläkelaitos: tilastotietokanta Kelasto (<http://www.kela.fi/kelasto>) terveypuntarin sairastavuusindeksi sekä Vantaan osa-alueittainen sairastavuusindeksi- ja kansantautitilastot vuosilta 2012, 2015 ja 2017 (erillistilaus)

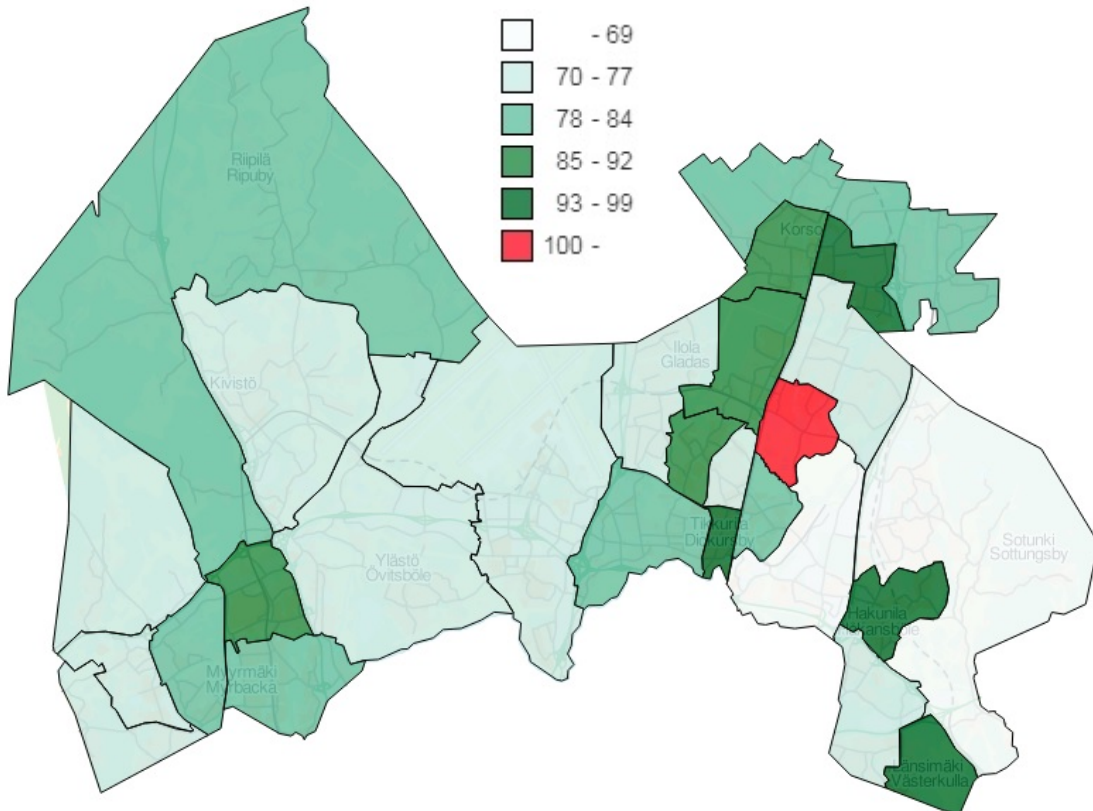
Taulukko 4. Terveyspuntarin vakioitu kansantauti-indeksi osa-alueittain vuosina 2015 ja 2017

Alue	Kansantauti-indeksi		103 Diabetes		112 Psykoosit		201 Sydämen vajaatoiminta		202 Nivelreuma		203 Astma		205 Verenpaine- tauti		206 Sepelvaltimotauti	
	2015	2017	2015	2017	2015	2017	2015	2017	2015	2017	2015	2017	2015	2017	2015	2017
	Vantaa	90	88,8	104,9	105	84	82,7	83,2	80,7	88,3	87,8	88,1	87,8	97,6	95,6	83,7
Myyrmäki	87,3	87,1	100	102	84,7	86	75,6	71,7	88	90,9	84,8	84,6	93	92	85,1	82,3
Kivistö	82,1	85,9	103,8	106	50,8	48,1	71,6	95,4	83,6	84,9	85,1	89,1	97,9	95,8	82	82,2
Aviapolis	83,8	78,1	96,1	89,8	49,4	50,7	85,1	72	87,6	82	84,9	83,2	91,1	83,1	92,1	85,9
Tikkurila	89,6	87,1	104,7	102	72,2	69,5	87,8	87,1	96,1	90,9	87,7	88,2	99	96,7	79,8	75,3
Koivukylä	84,7	96,7	108,3	115	97,3	96,1	92	100	85,2	85,4	96	94,6	100	98,9	84,3	87
Korso	90,4	86,7	112,7	107	75,1	77	75,8	63,1	90,4	89,3	91,2	89,6	109	104	79	77,4
Hakunila	89,4	87,1	109,2	109	65,3	65,8	98,7	88,9	79,8	79	87,9	86	97,5	94,8	87,4	86,7
Muu alue (laitos, ym)	162,5	155,8	113,1	116	591	530	94,5	96,9	80,6	71,6	94,2	93,1	86,3	96	78	87
Linnainen- Hämevaara- Askisto- Petikko	75,4	74,3	84,2	85,1	44,5	44,8	92,5	74,4	70,7	82,2	82,3	82	80,2	77,9	73,4	73,5
Hämeenkylä	88,9	87,8	96,6	99,6	84,2	80,5	69,5	72	91,1	93,9	93,6	86,5	96,3	95,2	90,8	87,1
Vapaala- Varisto	83,8	80,9	87	89,1	98,5	104	75,9	67	89,1	86	82,5	82,1	82,6	77,5	71,1	61,4
Myyrmäki- Kaivoxsela	89,1	91,1	102	106	89,9	92,9	73,8	74	93,1	97,3	84,2	86,5	92,7	93,9	87,9	86,9
Martinlaakso	93,2	90,9	114,3	114	99,3	98,7	87,6	78,7	76,6	75,7	88,2	88,1	102	99,4	84,2	81,4
Luoteis- Vantaa	85,5	75,4	97,6	89,1	70,2	38,7	64,6	67,7	97,5	92,8	87,6	73	93,3	86,8	87,5	79,8
Kivistö- Lapinkylä- Piispankylä	81,2	85,5	107,8	106	44,4	42,2	75	103	76,9	80,2	84,9	89	102	98,5	78,2	79,7
Vantaanlaaks- o-Ylästö- Viinikkala	78,8	87	93,8	104	41	60,8	76,8	84,6	83,8	90,9	75,5	89,7	94,3	91,6	86,5	87,3
Tammisto- Pakkala- Veromies- Lentokenttä	86,7	77,2	100,6	92,6	48,2	50,9	85,7	53,8	92,7	83,8	91,5	88,2	91,3	82,4	97,2	88,7
Hiekkaharju	93,2	94,2	96,5	97,1	68,1	73,3	110	109	120	122	95,2	95,3	91,2	91	71,6	72,2
Tikkurila	99	95,8	124	116	108	105	98,6	101	81,4	80,3	87,8	85,2	101	99,3	91,7	83,2
Jokiniemi	94	90,3	123,4	109	71,2	63,9	95,5	112	91,6	77,3	90,4	92,3	103	97,5	83,3	79,6
Viertola- Koivuhaka- Hgin Pitäjän- kk	83,3	81,1	96,1	97,2	59,8	60,7	75,3	69,6	91,8	91,1	77,4	76,2	100	98,5	82,9	74,5
Kuninkaala- Hakkila	85,9	79,1	109,3	104	40,1	34,9	65,9	49,7	112	98,5	93,2	94,3	105	101	75,7	71,4
Simonkylä	89,4	88,3	100,8	103	89,2	80,9	76,4	77,7	94,5	88	95,9	98,4	96,1	97,7	72,8	72,7
Ruskeasanta- Iiola	83,6	79,1	95,2	89,4	49,1	45,6	92,2	89,3	91,2	81,3	82,3	82,6	99	94	76,4	71,2
Koivukylä- Asola	94,6	100,9	114,9	121	94,9	92,4	89,9	115	69,6	77,1	102	99,7	104	103	86,8	96,9
Rekola- Päiväkumpu- Matari	82,2	84,4	92,5	95,6	56,3	56,4	83,5	92,3	82,2	84,5	90,4	93	93,3	89,5	77,2	79,6
Havukoski	106,9	107,4	121,9	135	155	158	89,9	81	96,7	96,4	95,8	88,5	105	105	84	88,6
Korso	97	93,6	108,4	101	79,2	85,3	104	93,1	99,6	95,8	96,7	96,3	107	104	84,8	79,5
Mikkola- Metsola	90,2	88,1	127,4	124	103	113	45,8	34,3	83,4	82,6	83,6	78,8	113	106	75,6	78,1
Koillis-Vantaa	91,2	85,5	109,8	100	50,8	42,5	99,2	90,1	90,9	88,4	92,2	93,4	112	106	83,8	78,3
Kaakkoi- Vantaa	83,1	82,8	93,8	91,7	43	37,8	81	85,1	81,9	88,8	86,9	89,5	101	98,5	94,7	88
Länsimäki	95	94,3	123,9	123	79,6	83,7	109	105	71,1	72,9	87,4	80,5	110	109	83,2	86,2
Vaarala- Rajakylä	79,1	74,5	84,3	87	29,4	33,7	115	76,6	65,2	72,5	97,3	95,9	86,8	82,6	75,4	73,2
Hakunila	96,4	94,2	124,6	124	89,6	89,9	98,5	91,7	90,4	82,8	84,4	83,4	94,8	92,5	92,3	94,5

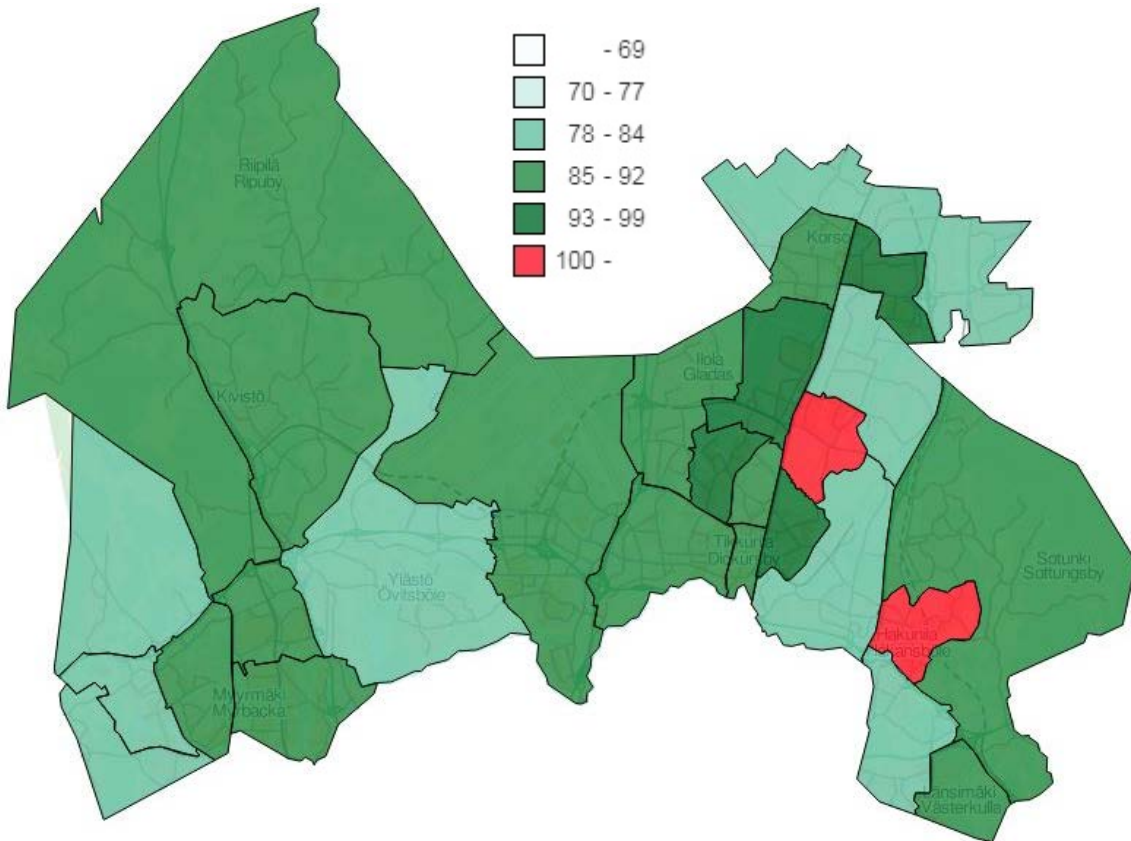
Kartta 1. Sairastavuusindeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2017

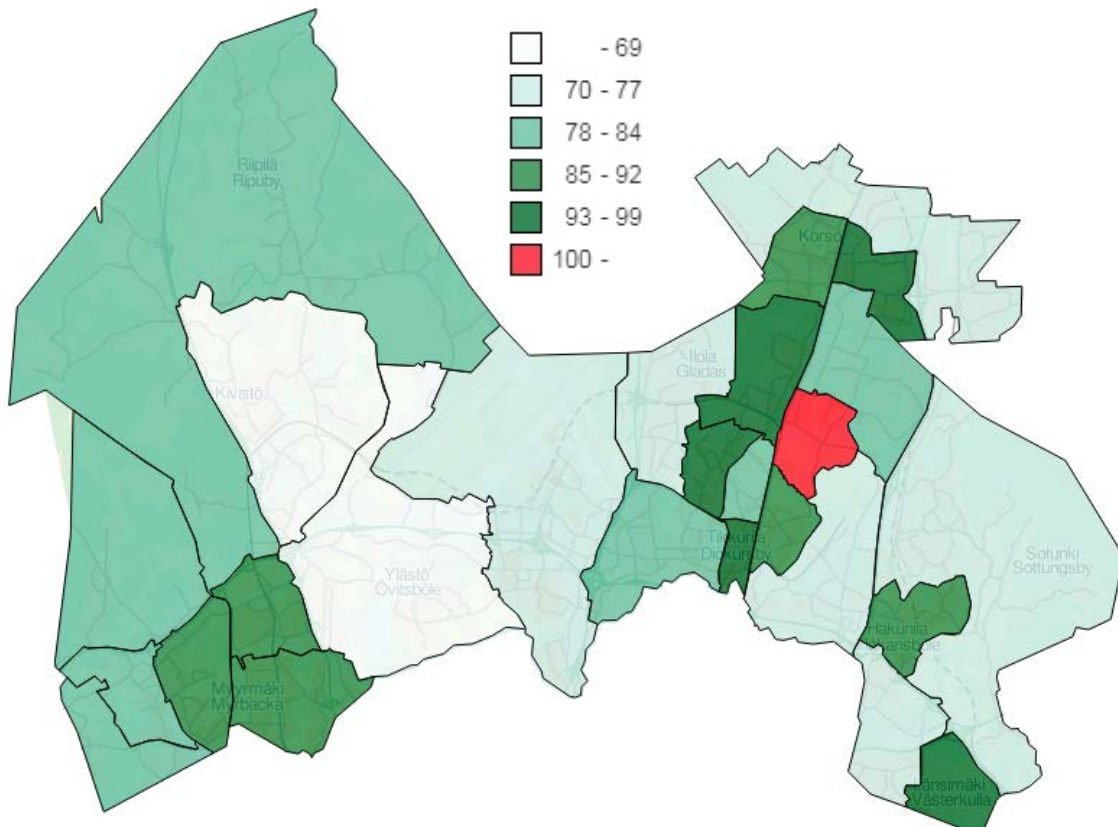
Kartta 2. Sairastavuusindeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2012

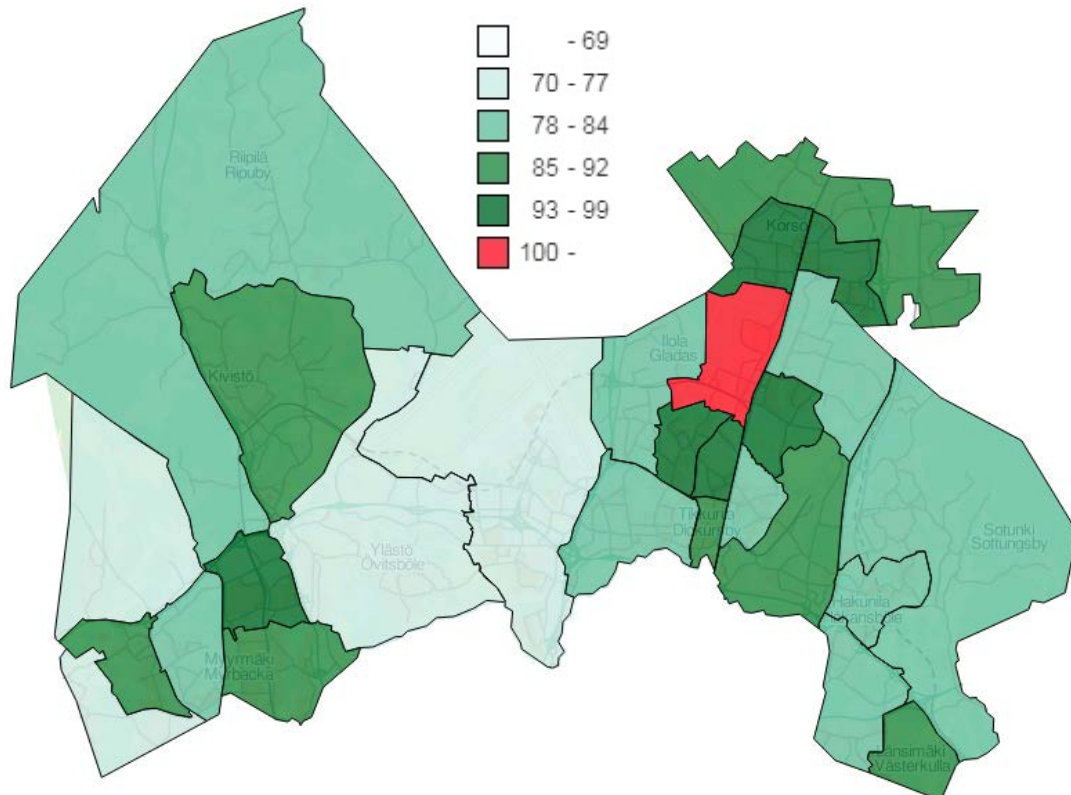

Kartta 3. Kuolleisuusindeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2017

Kartta 4. Työkyvyttömyysindeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2017

Kartta 5. Lääkekorvausoikeusindeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2017**Kartta 6.** Kansantauti-indeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2017